

Nro 11.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Szent-György Havának 23-dik napján
1793. esztendőben.*

B É T S.

Egygy olly rendkívül való férfi magzat ött a' múlt Pénteken dél után, három fertálykor hét órára e' világra, kihez hasonló 52 esztendőktől fogva Bétsben nem született, a' ki még anyja méhében fején arany koronát, kezében pedig királyi páltzát viselt, kinek 20 milliöm gyermekei vannak, és a' kinek születése által ugyan annyi emberek örvendeztettenek meg. Értem *Ferdinándot* Fels. Urunknak és királyunknak első szülött férfi magzattyát, az Austriai roppant Birodalomnak örökös urát, és az 1726. esztendőben bé vétetett Pragmatica Sanctiónak ereje szerént; Magyar Or-

szág szent koronájával fel ékesített királyát. Hozzá hasonló 1751 esztendőből fogva Bétsben nem született, mivel II. *Jósefen* kívül, egy Austriai fő hertzeg sem született itten, mint király, mostan uralkodó Fels. Urunk is nem itt, hanem Florentziában szemléte leg elsőben a' fényes napnak világát. Nemcsak felséges szüléi és rokonai, hanem minden hiv jobbágyai rendkívül való örömben merültenek, ennek a' tsetsemő királynak születésén. Következett napon, u. m. múlt szombaton délben öntetett fejére a' kereszttségnek szent vize a' Bétsi Érsek *Migázz* Cardinál ö Eminentiája által az udvari kápolnában, holott minden fő emberek és alszönyságok meg jelentenek. Kereszt-attyává lött IV. *Ferdinánd* Nápolyi király a' Magyar nemzet képében. Köteletségét a' Nápolyi követ Marquis de Galló vitte végbe, kereszt anynyává *Mária Clementina*, felséges Urunknak testvér húga, a' Nápolyi korona örökösének el jegyzett párja választatott. A' keresztelés alatt ropogtak a' bástyáknak fokaira ki vonattatott ágyúk. Az egész udvar, sőt a' N. Magyar testörző sereg is gála ruhájokban jelentenek meg. Mind a' Fels. Tsálszárné, mind a' született királyka, hálá legyen az egeknek, egészségesek.

Azon mind a' fejedelemre, mind a' Statusra nézve hasznos fel tételnek, mellyről újság leveleinknek 7-dik szakaszában, a' 99 lapon emlékezetet tettünk, nagy előmenetele vagyon itten. — Aprilisnek 11. napján ezer markánl több ezüst, és egynéhány száz arany vitettetett bé a' pénz verő házba. Gr. *Seiler* egész ezüst asztali készületét, *Paar* hertzeg pedig minden ezüst edényeit oda küldötte. Az alsó Austriai kórmányszék 5000, az ifjú hertzeg *Lichtenstein Károly* 4000 forintot ajánlottanak a' Bétsi szabad seregnél szolgálendő 100 köz embernek tartására. A' várban lakó vendég fogadósok arra kötelezték magokat, hogy ők ezen szabad seregnak fő Strázsa-mesterét, az egész háború alatt magok költségeken fogják tartani.

Aprilisnek 15. napján 1200 főből álló Galliziai recruták érkeztenek ide, és mingyárt német gyalog regementekre osztattanak fel.

Néhány napoktól fogva két nevezetes Marokkanusok tartózkodnak itten. A' mint mondatik, mind ketten tudományt szerető emberek, és olly véggel utaznak, hogy a' tapasztalás által öregbithessék ismérteket. Velek nem belzéltem, azért nem is tudók tudományok felől itilletet hozni. Külső tekintetekre nézve szép ifjú emberek, és sokkal tsinosabban járnak mint az ez előtt is elzsendővel ide jött Marokkai követnek udvari emberei.

A' múlt Mártiusi táborozás historiájának folytatása.

A' Ts. K. fegyvernek eddig való szerentséje tellyes bizodalmat nyújtott Printz *Koburnak*, a' Szövetséges Belgyiomnak azon veszedelemből, mellyben immár tántorgott, lehető ki szabadítására. E' végre, leg elsőben is *Mastricht* városát akarta a' Frantzia ostrom alól fel szabadítani, mellyet annyival szükségesebbnek lenni itilt, mivel azon várnak meg tarthatasától függött mind Hollándiának, mind a' Leódiái püspökségnek további tsendes meg maradása. Ahozképest *Mártiusnak* 3-ik napján ki is indította kórmánya alatt lévő vitéz seregeit. Az avantgardát *Falkenburg* városán túl lévő hegyre helyheztette *Károly* fő hertzeg, ennek háta megett állapadott meg a' második és harmadik colonné. Az előre küldetett könnyű seregek semmi ellenségre nem találván, *Mastricht* előtt fekvő dombig mentenek elő, és a' midön látták volna annak ostrom alól lett fel szabadulását, *Mack* Obester vezérlése alatt bé rukkoltak abban. Halván *Mastrichtnak* fő kórmányozója a' Hasszai Landgráf a' Ts. K. seregeknek közelgetését, sok fő tisztekkal együtt eleikbe ment. Sok lakosok követték ötet, a' kik szabadítóik iránt való háladatoságoknak ki nyilatkoztatására, tapsolással, és örömnök hangjával.

val fogadták vitézeinket. — A' könnyü seregeknek egygy részét, és a' G. *Sztáray* gyalog magyar regementét által küldötte a' Mózsa vizén *Károly* fő hertzeg, olly véggel, hogy annak két partya körül fel 's alá járkálván vigyázzanak, maga pedig a' városba ment bé quártélyba. A' sereg *Falkenburg* és *Mastricht* között telepedett le. Ugyan ezen napon *Henri Chapellig* marsirozott G. F. M. L. *Würtembergi* Printz, a' honnan az első karabélyos Regementbeli fő Hadnagyot *Bielát*, 50 emberrel küldötte az ellenség arriergardájának, az az, utól menő seregének üzésére, a' ki is egy tábori eleséget vivő szekeret, és egy néhány frantzia rabokat vitt magával vizsza. *La Tour* Generál sem hevert e' napon, hanem *Szittartig* a' *Juliacumi* hertzegnnek városáig ment elő, a' honnan három órával annakelőtte már el lódult az ellenség. Így tselekedett alsó Alsátiának *Walsenburg* nevü városa mellett is, jó leve észre vévén *Wenkheim* Generálnak közelgetésén.

Mártiusnak 4. napján *Tongern* felé indult *Károly* fő hertzeg, vezérlésére bizattatott avantgardával, a' ki látván, hogy *Melin* nevü falú előtt való hegyen, igen jó helyet választott volna magának az ellenség, egy granatéros bataliont küldött eleibe, a' *Sztárai* regementet pedig magába a' faluba, a' honnan még azon nap ki üzte a' *Frantziákat*, *Tongert* is el foglalta, mellynek az a' hasznos következése vólt, hogy a' *Leódiumi* püspökségben és *Rüremondnál* táborozó ellenség mingyárt vizsza vonta magát, másként bizonyosán két tűz közzé szoritatott vólna. Az ármadának egyik része által menvén e' napon a' Mózsa vizén, *Tonger* és *Mastricht* között szállott táborba. A' *Würtembergi* Printz *Herve* felé marsirozott, a' honnan el futván az ellenség, meg lehetősz magazinumot talált. Onnan tovább menvén *Ajniö* (*Ainieux*) mellett 10 's több ezer főből álló frantzia táborra talált, a' ki ellen, az alatt, mig ő maga *Lüttich* felé olly fel tétellel masirozott, hogy annak bal szárnyára rohanhasson, *Davidovich* Ge-

nerált küldötte az avantgárdával, a' ki maga vezetvén a' tábori vadászokat egy osztály gyalogsággal az ellenségre, mingyárt két ágyút vett el attól. De mivel az mind jó helyre vette magát mind sok ágyúi vóltanak, mind a' Leódiái parafztok segítségére mentenek, mind addig, míg a' Würtembergi Printz a' más oldalra nem érkezett, és a' *Karajtzai* nevet viselő német huszárokkal közikbe nem vágott, egész estig ki nem mozdithatta helyéről. — Ezen napon Coloniának *Linne* nevű városkájáig ment *Latour* Generál, a' hová lett masirozásban a' *Stephansverti* (ez Ausztriai Geldriában fekvő erőtség egy kis szigetben) erőtséget ostromló Frantziákra küldvén a' *Wurmser* Generál húsárjait, rész szerént le vagdaltatta, rész szerént pedig el fogatta őket. Tovább menvén *Mehren* és *Lerop* között fekvő ellenségre talált, evvel is ölzve tsapott, és Rüremondig tóltta vízfzsa.

Mártiusnak 5. napján, jó reggel *Tongerhez* érkezvén *Károly* fő hertzeg avant gárdájával, el foglalta azt, és az el futott ellenség után küldvén könnyű seregeit egy szép ágyút nyert. A' Würtembergi Printz Leodium felé vitte seregeit, de mivel már annakelőtte való éjjel el futott onnan az ellenség, lehetetlen vólt néki azt utól érni. A' városban 10 ágyút, sok monturt, fegyvert és tábori eleséget nyert. E' napon ment *Latour* Generál is Rüremondba, de mivel onnan is el lódúlt immár az ellenség, könnyű szerű lovasaival és három batalion gyalogsággal által ment a' Mózsa vizén, és onnan is szerentsésen el űzte azt. Vitéz seregeinknek illyetén szerentsés foglalatoságának az a' halzna vólt, hogy a' Szövetséges Belgáknak nevezetes vára *Mastricht*, a' Frantzia ostrom alól fel óldoztatott, és a' Mózsa vizének mind két környéke meg tisztitatott az ottan dühösködött ellenségtől.

Nagy Britannia.

Az Angliai *Attorney* még mostan is szüntelen sürgeti a' múlt Mártiusnak közepén a' Parlamen-

tom eleibe adott *Billt*, mellyről mi újság leveleinknek 133 lapján emlékeztünk. A' nevezett hólnapnak 19. napján ismét elő vette azt, és valamint akkor, úgy ekkor is nagy lármára adott alkalmatosságot. *Fox* és *Grey* uraknak ellenvetésekre azt felelte az *Attorney*, hogy sok urak csak névvel, nem pedig valósággal hazafiak, holott hazájokhoz és a' nemzet szabadságához való szereteteket, nem tsupán szóval, hanem inkább tselekedettel kellene nékiek meg bizonyítani, és hogy ő t. i. az *Attorney*, az az, királyi Fiscus, ezen *Billnek* sürgetése által nyilatkoztattya leg inkább ki hazafiúi buzgoságát. Senki sem rágalmazhattya őtet azért, hogy az eleségnek és táborig készületeknek ellenséghez való vitetéseket meg akarja tiltatni. Épen azon okból szükség vólna a' Frantzia országba való menetelt is meg akadályoztatni, mivel a' melly Anglus most oda utaz, bizonyosan rossz feltétele vagyon. *Burke* is keményen buzgott a' Frantzia nemzet ellen. Nem más végből, úgymond ő, hanem constitutióknak fenn tartásáért indítottunk ellene hadat. Leg ottan, hogy *Dümourier* barbarus népével bé rohant Belgyiomba, meg jövendöltük azt, hogy ő ottan nem a' szabadságot, hanem szolgaságot fogja terjeszteni. Szükség magunkat az illyetén égygyeségtől őriznünk. Közöttünk is sokakat vontak immár pártokra, sok zűrzavart kezdettek titkon tsinálni. — Ekkor nagy láрма esett a' Parlamentomban, szüntelen azt kiáltozták a' tagok, szükség, hogy *Burke* uram ki mutassa azokat a' proselytákat. Hogyha, úgymond, deputatióba nem vólna a' parlamentom, el nem mulatnám őket örökkévaló gyalázatokra meg nevezni. Irtódzom a' Frantziák kigyói álnoksággal tellyes bátorságoktól és revolutionális itilő székektől. Ez után azt a' kérdést tette *Fox*, hogyha ugyan hasonlót mivelé a' Hyberniai parlamentom, fog é illyetén *Billt* a' gyűlés eleibe terjeszteni, mivel másként nagy zűrzavar lenne a' dologból? *Pitt* Minister kétséges értelmű szókkal azt felelte, hogy ő semmit nem

kétkedik a' Hyberniai parlamentomnak a' nemzet constitutiója, és szabattsága iránt való hazafiúi buzgoságáról. Ez, éppen olyan felelet, úgymond *Scheridan*, mintha valaki ezen kérdésre: a' nap forog é a' föld körül, vagy a' föld a' nap körül? azt felelné: néhánykor ez, néhánykor amaz. Ekkor is továbbra halasztatott a' Billről való tanácskozás.

Épen most ötle eszembe egy nevezetes történet, a' melly nagy változást okozott Nagy Britanniának eddig való systemájában, hogy t. i. múlt Mártiusnak kezdetében fel szabadította az Angliai Parlamentom a' Hyberniai parlamentomot azon iga alól, melly alatt ez száz esztendőnél tovább nyögött, és épen arra a' lábra állította, a' mellyen maga vagon. Egy ollyatén változás ez, mellyet minden tudományt szerető ember kíván tudni, tudják az én E. Olvasóim közül is sokan, de sokkal többen vagynak, a' kik nem tudják. Szokásom szerént mostan is örömmel tellyesiteném kívánságokat, ha azoknak rágalmazó nyelvektől nem tartanék, a' kik azt merik mondani, hogy az újságokban nem szükség statisticát és historiát tanítani, hanem tsak a' mint jó a' dolog, maga valóságában elő adni, akár értsék azt az olvasók, akár nem? Jól vagon édes barátim, annyival könnyebb leszen nékem ezután írni, sem könyvek forgatására, sem elmémnek újságokat fásasztására nem leszen többé szükségem. Tellyesedjen bé fzent akaratotok.

Mártiusnak 26. napján ismét elő vétettetett a' fellyebb említett *Bill* az alsó Parlamentomban. Az *Attorney* leg elsőben is azt adta a' gyűlésnek tudtára, hogy ő ollyatén változtatást tett abban, mellyen minden meg nyugodhatik. Halván *Fox* uram, hogy ő haszonnal ellenkezett avval, nagyon örvendett, noha kívánta volna, hogy soha elő sem vétetődött volna. Aprilisnek 30. napjára halasztatván annak bé vételése, azt mondotta

Adám az ellen, hogy akkorra lehetetlen volna azt Scotziának végső határában lakó lakosoknak tudtokra adni, a' kik bé sózott hallal kereskednek Frantzia országba. *Fox* ismét azt sürgette, hogy azt kellene azon *Billben* szorosán meg határozni, a' mi a' törvénnel egyenesen meg égyezne, annyival inkább, mivel ez a' *Bill* a' következő időkben sinór mértéke lenne a' törvény székeknek annak meg határozására, mi legyen, vagy mi ne legyen a' majestásnak meg sértése. Az *Attorney* erre azt felelte, hogy most nem a' jövő időkre, hanem arra kellene tekinteni, miképen lehessen a' Frantzia zemzetet az Anglusok ellen indított hadakozásban meg erőltetni,

Austriai és Szövetséges Belgyiom.

Felséges Urunk Belgyiomnak fő kórmányozójává tenni méltóztatta, kedves testvérét *Károly* Austriai fő hertzeget, mellyen rendkívül való módon örvendenek a' lakosok. A' Brabantziai Rendeket is, a' kik a' Frantziáknak oda lett bé menetelek után meg fosztattak tisztségeiktől, ismét bé iktattatta előbbi hivatalaikba.

Monzból Hannoviának fő és erős városából az iratik Aprilisnek 8-ik napján, hogy az előtt két nappal már Peronnében, Picardiának kotsin, de erős és népes városában lett volna *Dumourier*, Páristól 18 órányira, holott ellene zúgolódó hadi seregeit egybe gyűjtván, ekként szólott hozzájuk: *El jöttök é velem Párisba? hivek léztek é hozzám? kívántok é ismét magatoknak királyt?* Mellyre semmi feleletet nem adván a' seregek, jól vagyon így szólott *Dumourier*, *most látom, hogy el tsábittatni engedtétek magatokat, látom, hogy nem akartok engemet követni, látom, hogy hűségtelemek vagytok hozzám. Én a' Ts. táborba megyek Niderlandiába, a' ki engemet követni akar, kövessen.* Azonnal öt regementek, u. m. *La Couronné, Corde, Bertsény, Colonel-Generál*, és egy huszár regement állottanak hozzája, mellyekkel együtt

viszta is indult. A' többi seregek tüzet adtak réája, mellyeken által vágván magát, 1000 embert vesztett el, a' többivel Monsba ment. A' viszta maradt Frantziák a' várakba vonták magokat. *Santerre* serfözöböl lett hires Generál ezután kévéssel érkezett a' Frantzia seregekhez, és mig más fő vezért választana a' N. Gyülés, ő fogja azokat kormányozni. A' melly városoknak lakosai fejer kokárdát tettek kalapjaikra, irgalmatlanúl üldöztetnek a' patrióták által. *Peron-néban* 250 ember ölettetett meg közülök *Santerre* Generálnak oda érkezése után. Nem igaz, a' mit Aprilisnek 6-ik napján irtanak Monsból, hogy a' Ts. K. seregek el foglalták volna *Maubege*, *Ryssel* és *Valenciennes* Frantzia erős várakat, ugyan az onnan érkezett levelek hamisittyák meg előbbi hiradásokat, és azt mondják, hogy bizonyos okokra nézve, nem mentenek abba a' Ts. K. seregek. A' Frantzia revolútió közelget enyészetéhez; de addig még néhány ezer ember fog a' más világra költözni.

Valence Generál, *Sillery* tudós frantzia afzszony, *Egalitének* a' felesége, és *Ladi Fitzquald*, *Dümurier* példája által indittatván által jöttek Austriai Belgyiomba. Párisban *Roládnak* a' belső dolgokra vigyázó miniszternek irásait, *Sillery* afzszonynak házát, és házi bútorjait, *Egalite Pilep* feleségének, *Lady Fitzquáldnak*, *Valence* Generálnak, *Chartres* hertzegnek, és több gyanús személlyeknek jószágait el petsételtette a' N. Gyülés. Ugyan Párisból az irtott Brüsselbe, hogy a' város lakosai két részre hajlottanak, egygyik része királyt kíván magának, másik hire hallásától is irtószik, melly miatt Aprilisnek 3 napján sok vérét ki ontották egymásnak; a' mint hallatik 60 ezer ember hüllött el két részről. Az is bizonyosnak lenni mondatik, hogy *Rupellat* (Rochellet) Frantzia országnak az Aquitaniai tenger mellett fekvő nevezetes ki kötő helyét 's városát el foglalták az Angliai hadakozó hajók, melly ha úgy vagyon, nem kis sebet ejtettek a' N. Gyülésnek és pátriótáknak szíveken.

Sokféle-képen adattatik elő *Dümuriernek* a' Frantzia közönséges társaságtól lett el pártolása, és hozzánk jövedele. Brüsszelből azt írják, hogy Mártiusnak végén két Ts. K. Obesterek, u. m. *Fischer* és *Mack* urak vóltanak vólna nálla, és hét egész óráig beszélttenek vele, mit, mit nem, arról halgat az irás. Sokan úgy vélekednek, hogy a' békeiségnek visszsa szereztetésére *Dümurier*, az első N. Gyűlés által hozatott új constitutióval kínálta vólna meg a' szövetséges fejedelmeket; hogy e' végre a' Delfinusnak királyságra lejendő emeltetését, és néhány Frantzia tartományoknak által engedtetését igirte vólna meg. De mind ezek tsupa képzelődések, nem pedig minden kétségen kívül való dolgok (c). Akárhogy, akár-mint legyenek az ő által jövetelének környül állásai, elég az ahoz, hogy ő által jött; hogy ötet sok Frantzia katonák követték, és többnire mind lovasok, kiknek számát még most meg nem lehet határozni; hogy egy áldott nap sem múlik el, mellyen 50 's 60 szökevények ne jelentenek magokat seregeinknél, és nemtsak köz emberek, hanem tisztek is. Mindenek nagy nyúghatatlan-sággal várják e' ritka történetnek következéseit.

Olafz Ország.

A' mint Aprilisnek 3 napján Triestből küldett levél mondja, ismét égygyel szaporodott a' Frantzia nemzet ellenségének száma. A' Velen-tzei tanáts gyűlést tartván, mellyben néhány Európai fejedelmeknek követei is jelen vóltanak, világosan meg izente a' Frantzia N. Gyűlés ottan múlató követének, hogy ő a' Frantzia Köz Tár-

---

(c) Dauphin-nek neveztetik a' Frantzia királynak első szülött fia, és az Országának örököse (lat. *Delphinus Princeps, Regis Galliae filius, natu maximus*). Ez a' nevezet attól vette eredetét, hogy II. Humbert *Delphinatusnak* utólsó

saságnak tzimerét, mellynek szállása előtt való ki függésztésére néki két hólnapokkal az előtt szabadság engedtetett, leg ottan le vegye, más-képen kénytelen fog lenni a' Velentzei Köz Társaság olly eszközökhöz nyúlni, mellyek bizonyosan kedvetlenséget fognak nékie, t. i. a' Fr. követnek okozni. Minthogy pedig ő ezen izenetre sem válászt nem adott, sem a' Fr. Köz társaság tzimerét szállása kapuiról le nem szedette, három óra mulván néhány áts mestereket küldött oda 200 *Spiri*, az az, városi katonák őrizete alatt a' Tanáts, olly véggel, hogy azok vennék le a' Köz társaság tzimerét. Végbe is vitték a' parantsolatot, melylyet látván a' Velentzei lakosok, rendkívül való módon örvendettenek. Meg mutattya az idő, mit fog a' N. Gyűlés a' Velentzei Tanátsnak ezen tselekedetéről végezni, hadat fog é ez ellen is indítani, vagy pedig tsak halgatással lenni. Nem hiszem, hogy mostan annyi bátorsága vólna, mint vólt ennekelötte fél esztendővel, a' midön azt gondolta, hogy egész Európát el nyelheti eggy kortyal.

Hadi Környülállások és Történetek.

A' Rajna vize mellett táborozó Ts. K. seregek szüntelen való mozdulásban és gyakorlásban vagynak. Aprilisnek harmadik napján történt tsatáról, iilyetén jelentést tett a' hadi Cancelláriának *Wurmser* Generál: Reggeli három órakor egygy komandót parantsoltam ki rukkolni és a' Spiegel hidnál öfzve gyűlleni, u. m. *Lascy* regementéből

---

fejedelme, semmi férfi magzattya nem lévén, 1343 esztendőben, a' Válásiai háóból való Fillep Fr. királynak ajándékozta azon fejedelemséget, de olly fel tétellel, hogy a' Frantzia Birodalomnak örökösei, mig királyságot érnének, Dauphinnak, Delphinusnak neveztesenek. Ugy is vólt mind eddig a' dolog.

1, *Gyulaiéból* 1, *Hűféből* 1, *Preiszből* 2 osztály gyalogságot, 2 divisiót *Schakmin* vasasai közül, 1 divisiót Tsászár, és 1 escadront *Waldeck* dragonyosai közül. Ezt a' comandót néhány ágyúkkal hertzeg *Fürstenberg* G. Májorra biztam, és parantsolatot adtam nékie, hogy a' Rajna vize, és ország mellett fekvő helységekre, u. m. *Bellheim*, *Herd*, *Kuhhart*, *Rülsheim*, *Neupfolz*, *Reinzabern*, és *Jokrim* falukra üfsön. De mivel már ennekelötte, a' sok marsirozás és a' dolog miatt el lankadtak a' nevezett seregek, következő napra halasztatott parantsolatomnak végbe vitele. Ekkor az ellenségre tsapván Generál Májor hertzeg *Fürstenberg* 300 embert vagdalt le közülök, 60. el fogott, kik között néhány Frantzia tisztek is vóltanak. Mind az el hüllottak, mind a' rablásba estek rakva vóltak sebekkel. A' gyalogság többet dolgozott bajonéttákkal, mint puskával, a' lovaság, a' kit elöl utól ért, le aprította. Az életben meg maradott Frantziák az erdőkbe veték magokat, holott még mostan is sokan halva találatnak. Mintegy dél után három óráig tartott a' tsata. Réfzünkről egy két ember esett el, hárman vagy négyen kaptanak sebet.

Moguntziának külső várasából *Casselből* ki tsaptak a' Frantziák *Kostheim* és *Moszbach* nevű helységek mellett fekvő Saxoniai és Hassziai seregekre, mellyekben tettenek is egy kis kárt, 15 vagy 20 embert le vágtak, 6 pedig meg sebesítettek. *Buttlár* dragonyos hadnagynak egygy ágyú golyóbis el törte a' lábát, a' ki néhány nap múlván azután meg is hólt, egy hadnagyot meg ölte, egyet pedig el fogtak, a' köz emberek közül is kevesen hóltanak meg, és estenek fogságba, 20 darab szarvas marhát nyertenek *Kostheimba*, de azokat sem vihették el békefényben, mivel a' Prussusoktól segítséget kapván a' Hassziai seregek, visszafordítottak, és meg támadván őket, sokakat le vagdaltanak közülök, a' prédát is el vették tőlök.

A' Bipontimuni és Homburgi környékekben, ki vévén a' betegeket, égygyetlen egygy Fran-

tziát sem lehet többé látni. A' Frantzia tábor-
nak el menetele után, két helységekben marad-
tanak némelly vigyázatok, u. m. a' Károly hegy-
nél 60 lovas az úgy nevezett *Normándiai* sereg-
ből, Homburnál pedig 300 dragonyos *Conti*, 60
vasas *Normandi* seregekből és 100 szabad kato-
nák. A' Károly hegynél fekvőknek el fogatások-
ra egy erős Austriai comandó küldtetett ki,
mellynek kedvetlen szagát meg érezvén a' Fran-
tziák, a' Homburnban fekvőkhöz vonták mago-
kat, kikkel égyütt egész éjjel vigyázatban vól-
tanak, úgy vélekedvén, hogy oda is utánnok
mennének a' Ts. K. katonák. Egész reggelig ló-
háton és fegyverben vóltanak, de mivel mind
addig senki sem bántotta őket; a' lovaikról le szálván,
uttzákon meg kötötték azokat, magok pedig, ki
aludni, ki fölöstökömöt enni bé mentenek a' há-
zakba. Azomban 20 *Wurmser* hufzárok, ködös
lévén a' reggel, minden akadály nélkül a' város
kapujához mentek, és az ottan álló frantzia őri-
zeteket le vagdolván, bé rohantanak abba
és leg elsőben is az ellenség lovainak kötölsék
szárait el vagdolván, lármát kiáltottanak. A'
Frantzia dragonyosok a' házakból ki jöven, gya-
log rendbe állottanak, és a' mint lehetett védel-
mezték magokat. A' *Wurmser* hufzárjai közül
tizenöten tsak a' lovaknak el fogásokban foglal-
toskodtanak, hanem öten az ellenség közzé bé
vágta, egy dragonyos kapitányt a' más világra is
küldöttek, 30 pedig sebbe ejtettek. De ezek
közzül a' vitéz magyarok közül egynél több víz-
sza nem mehetett, három el esett, egy pedig ke-
mény sebet kapván el fogattatott. Tizenöten kö-
zülök 40 lovat nyervén vissza mentenek. A' melly
történeten annyira meg rettentenek a' Frantziák,
hogy más napon, mindnyájan oda hagyták Hom-
burgot.

Speyerhez nem meszse, egy malom mellett
300 Frantziák tanyáztak, mellyet észre vévén a'
Darmstadt vadász katonák, réájok ütöttek Apri-

lisnek 4 napján, és noha amazoknak elegendő ágyújok volt, és darab ideig védelmezhettek volna magokat; de azért még sem mérészlettek tovább ottan maradni, hanem nagy veszteségekkel tovább lódúltak.

A' Ts. K. fő Armáda Pr. *Koburg* kormányja alatt Aprilisnek ötödik napján Mons mellett szállott táborba.

A' mint múlt alkalmatossággal immár jelentettük, nem csak az Austriai, hanem a' szövetséges Belgyiomból is kiűzettek a' Frantzok, sem Brédát, sem Gertruydenberget meg nem tarhták birtokokban.

Jövő Pünköst havának alsó napján, egygy Ts. K. Reserve armáda fog alsó Palatinatusban táborba szállani, a' melly 39 batalion gyalogságból és 17 divisió lovaságból fog állani. Ezek között 11 granatéros batalion léssen.

Pr. *Koburg* illyetén jelentést tett Aprilisnek 10. napján, hogy az előtt való napon oda hagyták a' Tsász. Kir. seregek *Monsi* táborokat, és *Quievrain* mellett fekvő hegyeken telepedtenek le, a' honnan az ellenség földére ki küldetett könnyű seregek, egy átallyában elzárták a' *Valenciennes* várba fekvő Fr. őrizetet a' több Fr. seregektől. — Ugyan e' nevezett napon két részre osztotta fel Gr. *Klerfait* hadi Tármaster kormányja alá bizattatott Ts. seregeket, és egyiket Fr. Flandriába küldötte, a' másikat pedig Dornik mellett hagyta Ryssel várának szemén való tartására. Gr. *Latour* Generál Bettigni mellett állapodott meg, hogy onnan vigyázhasson a' *Maubegi* erősségre. A' Prussiai hadi seregeket Dornik vidékén telepítette le *Knobelsdorf* Generál Lájtidinánt.

Mihelyt bé léptek a' Ts. K. seregek Fr. Flandriába, mingyárt meg támadták *Crepin*, *Thivemelle*, *Fresne*, *St. Amand*, *Doumet* és *Alt-Conde* mellett fekvő Fr. patriótákat, kiket, ambár so-

káig ágyúztanak légyen is réájok, tsak ugyan el
 üzték, Conde várába futni kényszerítették. Ebben
 a' tsatában 5 embert és 5 lövát vesztettének el
 vitéz seregeink, négyen estenek sebbe. Az ellen-
 ségnek Conde várába lett bé menetele után min-
 gyárt bé zárták azt a' miéink, és azokat a' la-
 kosokat, a' kik a' hosszas ostromnak szomorú kö-
 vetkezéseitől félvén, honnyokból ki költöztenek,
 ismét vizsza küldötték oda.

Frantzia Ország.

Még mostan is szüntelen *Dümuriernek* el pár-
 tolása foglalatoskodtattya a' N. Gyűlést, félvén
 attól, hogy ő fogja a' Frantzia Köz társaság új
 constitutiójának alkotmányát le rontani. Méltán
 is félhetnek attól. A' Rysselbe küldettetett nem-
 zeti biztosok *Gofsuin*, *Lacroix*, *Carnot*, *Merlin*,
Robert, *Trejlhard* és *Lesage* észre vévén *Dümü-
 riernek* titkos szándékát, még múlt Mártiusnak
 29. napján magokhoz hívták ötöt; de ő is, mint
 fortélyos ember el akarván a' néki készítettett ke-
 leptzét kerülni, azt felelte, hogy néki lehetetlen
 vólna egy olly időben a' Frantzia tábortól, melly-
 ben tsak nem egészlen környül vagon az Aus-
 triai seregek által keritette, és a' midön leg na-
 gyobb szükség vagon az ő jelenlételére, és tsüg-
 gedni kezdett katonáinak bátorításokra el távozni.

Ezek a' biztosok Aprilisnek harmadik napján
 Párisba érkezvén, minden halasztás nélkül meg-
 jelentenek a' N. Gyűlésben, és felettébb panaszol-
 kodtak, hogy olly időben hivattattak vólna vizs-
 sza, a' mellyben *Dümuriernek* titkos tselekedeteit
 fel fedeztették vólna. — *Lacroix* azt beszél-
 lette, hogy ök még Rysselben meg határozták
Dümuriernek meg fogatását, és ha ő velek ellen-
 kezni mére szlett vólna, maga föbe lötte vólna
 ötöt. — A' több Frantzia dolgokról jövendő al-
 kalmatozsággal bővebben fogok írni.

Csernovitz Bukovinában.

Móldovának mostani ábrázattya ez: el telvén a' békefélig kötés által meg határozott esztendő és két hólnap, melly alatt minden Móldovából ki költözni kívánó Bojéroknak meg engedtetett jószágaikat el adni, és vagy az Orosz, vagy az Austriai jobbágyságot fel venni, az Uraságnak nagygyai az országot többnyire el hagyták, épen az egy fejedelmi kintses tár-háznak örzője *Todier Balsch* visszva vonván ígérétét, *salvus conductus* mellett megint az országba meg maradtott. Az előbbeni Vajda *Morazi Sándor* már elment Jassyból Bukarestbe, az oda való pediglen *Szutsch Mihály* által vette a' Móldovai széket, ki is mostanában a' Pétersburgba igyekező Török követnek ment elejébe, hogy az ő Móldova országán lejendő keresztül útazását meg akadályoztathassa, mivel az e' féle transennák, rend szerint 500,000, 's több forintokba is kerülnek a' Vajdának. Az hát a' planum, hogy ezen követ, Belsarábián és Dubaszáron utazzon Orosz országnak. — A' Lengyelek tsendesen nyugofznak, mivel az Oroszok épen az országnak szívébe nyüzsögnek, melly a' benne való vérnek circulatióját, és a' pulsusoknak verését felette mérsékli. *Chotyimba* lett bé szállása a' Basának már tudva lévő dolog, mostanában pediglen útban vagyon a' második Basa is, mintegy 3000 magával, kinek meg érkezése minden órán reménység alatt vagyon.

Az új katonáknak szedése mind itten, mind pedig Gallitziában felette nagy, a' gabona ez országban igen óltsó, a' lovak pedig annyira drágák, hogy a' múlt esztendei árokhoz képest három részfel szaporodtak.